

Popularnonaukowe streszczenie projektu

Włoska Partia Komunistyczna (WłPK) – największa partia komunistyczna na Zachodzie. Jej historia stanowi szeroki wachlarz postaw, procesów i wydarzeń znajdujących swoje analogie w całej historii międzynarodowego komunizmu. Partia ta miała swój okres stalinowski charakteryzujący się żelaznym posłuszeństwem i dyscypliną. Od lat 60. rozwijała bardziej pluralistyczny charakter coraz bardziej oddalając się od sowieckiego autorytaryzmu. Zaangażowała się w projekt tzw. Eurokomunizmu i zbliżała do socjaldemokracji. Potępiła interwencję wojsk Układu Warszawskiego w Czechosłowacji w 1968 r. oraz inwazję sowiecką w Afganistanie w 1979 r. Wyraziła także sprzeciw przeciwko wprowadzeniu Stanu Wojennego w Polsce w 1981 r., po którym przywódca włoskich komunistów, Enrico Berlinguer, wypowiedział słynne słowa o „wyczerpaniu się siły napędowej Rewolucji Październikowej”. Jednak przez większą część swojej historii WłPK nie porzuciła swojej tożsamości ściśle związanej z ZSRR. Ta ambiwalencja trwała aż do rozwiązania partii w 1991 r. Celem projektu jest odpowiedź na pytanie jaki dokładnie udział miały w historii tej partii wydarzenia w Polsce zapoczątkowane karnawalem Solidarności w sierpniu 1980 r. Czy wprowadzenie Stanu Wojennego w Polsce przyczyniło się do śmiertelnego kryzysu tożsamości w łonie WłPK? Czy można powiedzieć, że polscy komuniści obalili komunizm we Włoszech? Badania zostaną przeprowadzone w archiwach włoskich (archiwa Komitetu Centralnego Włoskiej Partii Komunistycznej mieszczące się przy Instytucie Gramsciego w Rzymie, archiwa Włoskiej Powszechnej Konfederacji Pracy i inne) i polskich (archiwa Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, Archiwum Akt Nowych w Warszawie, Archiwum Ministerstwa Spraw Zagranicznych w Warszawie i inne). Wartościowym źródłem informacji będą również spotkania i wywiady z członkami WłPK, PZPR i przedstawicielami ruchów dysydenckich i opozycyjnych (Solidarność i KSS „KOR”) oraz prasa włoska i polska.